

Voetbalclubs mogen een vergoeding vragen voor opleidingskosten met betrekking tot door hen opgeleide jeugdspelers, als deze spelers een eerste profcontract willen sluiten met een club uit een andere lidstaat. Zo bepaalde het Europese Hof van Justitie in een zaak die het Franse Olympique Lyonnais had aangespannen en draaide om de speler Olivier Bernard. Deze zaak wordt in dit artikel behandeld, alsmede de gevolgen daarvan voor de internationale transfermarkt.

Sport & recht:

# Vergeeten voetballer scoort in rechtszaal!

## Feiten

Olivier Bernard gold ooit als een groot Frans voetbaltalent, dat in de voetsporen zou treden van Platini, Zidane, Henry, etc. Hij tekende in 1997 een zogeheten beloftecontract voor de Franse topclub Olympique Lyonnais. Dit contract kende een duur van drie jaar. Voor het verstrijken van dit contract bood Olympique Lyonnais hem een éénjarig contract aan als beroepsspeler. Bernard ging niet in op dit aanbod, maar tekende een contract als beroepsspeler bij de Engelse profclub Newcastle United.

Olympique Lyonnais liet het hier niet bij zitten en stapte naar de Franse rechter, te vergelijken met de Nederlandse kantonrechter. Olympique Lyonnais vorderde in deze procedure de hoofdelijke veroordeling van Bernard en van Newcastle United voor een schade van € 53.357,16. Dit bedrag was gelijk aan het loon dat Bernard gedurende één jaar zou hebben ontvangen, als hij op het aanbod van Olympique Lyonnais was ingegaan.

In eerste aanleg zijn de vorderingen van Olympique Lyonnais toegewezen. In hoger beroep is deze uitspraak vernietigd. Olympique Lyonnais stelde cassatie in bij de Franse cassatierechter, waar de zaak in laatste en in hoogste instantie is aangebracht. De cassatierechter stelde twee vragen aan het Europese Hof van Justitie, die verband houden met het beginsel van vrije verkeer van werknemers.

Hierbij speelt de vraag of dit beginsel al dan niet op gespannen voet staat met het vragen van een vergoeding in verband met opleidingskosten van talentvolle spelers.

## 'Charte du Football Professionnel'

Bernard behoorde tot de categorie 'joueurs espoirs' (beloften) en heeft een zogeheten beloftecontract getekend. Dit is een speciaal opleidingscontract voor jeugdige spelers van 16 tot 22 jaar, die als speler krachtens arbeidsovereenkomst in opleiding zijn van een profclub op basis van een contract voor bepaalde tijd. Op dit contract was van toepassing het 'Charte du Football Professionnel' van de Franse voetbalbond, voor het seizoen 1997/1998 (Handvest van het beroepsvoetbal van de Franse voetbalbond hierna 'handvest').

Artikel 23 van dit handvest bepaalt, kort gezegd, dat bij het normale einde van het contract de club het recht heeft van de speler te verlangen dat hij aansluitend een contract als beroepsspeler tekent. In het handvest stond toen der tijd geen bepaling voor het geval de speler na afloop van een driejarig contract weigerde bij de opleidingsclub een contract te tekenen. Er stond dus bijvoorbeeld niet dat de club van de speler of van de opvolgende club een schadevergoeding kon vorderen. Volgens het handvest was het echter wel mogelijk dat de opleidingsclub een vordering kon instellen tegen de speler wegens het niet-nakomen van het contract. Op basis van dit laatste artikel

startte Olympique Lyonnais de procedure, stellende dat Bernard zijn contract eenzijdig had beëindigd. Olympique Lyonnais vorderde dan ook schadevergoeding, zowel van Bernard als van Newcastle United, zijnde de club waar Bernard in dienst trad.

### Vrije verkeer van werknemers

Onder verwijzing naar de zaak van de Belgische voetballer Jean-Marc Bosman, bekend van het Bosman-arrest, stelde de Franse hoogste rechter zogezegd twee prejudiciële vragen aan het Europese Hof. Waar het, kort gezegd, om gaat of het vrije verkeer van werknemers opleidingsclubs hun spelers van de categorie beloften mogen beletten een contract als beroepsspeler te tekenen bij een voetbalclub uit een andere lidstaat, voor zover de ondertekening van een dergelijk contract een veroordeling tot schadevergoeding met zich mee kan brengen.

## 'De zaak-Bernard wordt ook wel 'Bosman twee' genoemd'

Het Europese Hof oordeelt uiteindelijk, onder verwijzing naar het Bosman-arrest dat de bewuste in het handvest genoemde regeling waarop Olympique Lyonnais zich beriep, een beperking van het vrije verkeer van werknemers vormt. Immers, deze regeling kan spelers er van weerhouden hun recht van vrij verkeer uit te oefenen, aldus het Europese Hof. Echter, gelet op de specifieke kenmerken van sport in het algemeen en van voetbal in het bijzonder, alsmede gelet op de sociale en educatieve functie ervan oordeelt het Europese Hof dat de betalingen van opleidingsvergoedingen wel mogelijk zijn. Dergelijke vergoedingen moeten dan wel in verhouding staan tot de daadwerkelijk gemaakte (opleidings)kosten.

### Bosman twee?

De vergelijking met de Belgische speler Jean-Marc Bosman is al meermaals gemaakt. 'Bosman twee', zo werd de zaak Bernard ook wel genoemd. Net als Bosman, wiens club Club Luik een transfervergoeding vroeg terwijl het contract van Bosman was beëindigd, deed Bernard een beroep op het principe van het vrije verkeer van werknemers. Het Europese Hof bepaalde in deze zaak dat het vragen van afkoopsommen voor spelers, na afloop van een contract, in strijd was met recht op 'vrij verkeer'. Vanaf dat moment (1995) dienden clubs spelers met een aflopend contract zonder vergoeding te laten vertrekken. Dat leidde uiteindelijk tot een substantiële stijging van transfervergoedingen.

Ook op een ander vlak kan een vergelijking tussen Bosman en Bernard worden gemaakt. Bosman's voetbalcarrière was als snel voorbij, en dat geldt ook voor Bernard. Bij Newcastle United heeft Bernard nauwelijks carrière gemaakt om via Southampton en Glasgow Rangers zijn carrière bij FC Toronto voort te zetten. Naar verluidt is daar zijn carrière ook beëindigd.

### Commentaar

Met deze uitspraak wordt gehoor gegeven aan de feitelijk bestaande praktijk dat clubs opleidingskosten bedingen. Het Europese Hof oordeelt hierbij dat jeugdspelers terecht niet verplicht zijn een contract te tekenen bij de club waarbij zij zijn opgeleid. Wel moet er dan bij een vertrek – redelijke – opleidingskosten worden voldaan door de club waar de jeugdspeler naar vertrekt.

Feitelijk erkent het Europese Hof hiermee het huidige (internationale) transfersysteem zoals wordt opgenomen in de transferreglementen van de wereldvoetbalbond FIFA. De bal stuitte dus nu eens de verlangde kant op ....

### Michiel van Dijk

#### CMS Derks Star Busmann

Michiel van Dijk is als advocaat gespecialiseerd in sportrecht. Hij maakt deel uit van de gespecialiseerde sportsectie van CMS Derks Star Busmann N.V. Michiel is daarnaast bestuurder en als sporter actief in de sportwereld. Michiel is voormalig rugby international en loopt sinds enkele jaren meerdere marathons per jaar. In 2009 nam hij deel aan het NK Marathon en werd in zijn veertiende in zijn leeftijdscategorie.

Voor meer informatie: [www.cms-dsb.com](http://www.cms-dsb.com) en/of [michiel.vandijk@cms-dsb.com](mailto:michiel.vandijk@cms-dsb.com)